

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж5 27/23
11.9.2023. године
Београд

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Ирене Вуковић, чланова већа, у поступку предлагача АА и ББ, обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Милена Јанковић, адвокат из Београда, Милана Јовановића 7, ради утврђивања чињеница о статусу новорођеног детета за које се сумња да је нестало из породицишта у Републици Србији, решавајући о жалбама предлагача изјављеним против решења Вишег суда у Београду Р5 46/20 од 20.3.2023. године, исправљеног решењем истог суда Р5 46/20 од 9.6.2023.године и допунског решења истог суда Р5 46/20 од 26.4.2023. године, у седници већа одржаној дана 11.9.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе предлагача и **ПОТВРЂУЈУ** решење Вишег суда у Београду Р5 46/20 од 20.03.2023. године, исправљено решењем истог суда Р5 46/20 од 9.6.2023.године, у првом ставу изреке и допунско решење истог суда Р5 46/20 од 26.4.2023. године, у првом ставу изреке.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви предлагача за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Решењем Вишег суда у Београду Р5 46/20 од 20.3.2023. године, исправљеним решењем истог суда Р5 46/20 од 9.6.2023.године, првим ставом изреке констатовано је да се не може утврдити статус несталог мушког новорођеног детета, без имена, рођеног дана ...1981. године у 22.00 часова у Гинеколошко акушерској клиници “Народни фронт” у Београду, од оца ББ и мајке АА, која чињеница о рођењу детета је уписана у матичну књигу рођених за матично подручје Савски венац, под текућим бројем ... за 1981. годину. Другим ставом изреке усвојен је захтев предлагача, па је предлагачима досуђена правична новчана накнада нематеријалне штете због повреде права на породични живот у износу од по 10.000,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан доношења решења са законском затезном каматом од дана доношења решења 20.3.2023. године до исплате, која ће се предлагачима исплатити из буџета Републике Србије.

Допунским решењем истог суда Р5 46/20 од 26.4.2023. године, првим ставом

изреке, предлагачима су признати трошкови поступка у износу од 192.375,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, а другим ставом изреке одбијен је као неоснован захтев предлагача за исплату законске затезне камате на досуђене трошкове поступка за период од дана правноснажности до дана наступања услова за извршење.

Благовремено изјављеним жалбама предлагачи су побијали решење Вишег суда у Београду Р5 46/20 од 20.3.2023. године, исправљено решењем истог суда Р5 46/20 од 9.6.2023. године, у првом ставу изреке и допунско решење истог суда Р5 46/20 од 26.4.2023. године, у првом ставу изреке, из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11...18/20 у вези са чланом 30 став 2 Закона о ванпарничном поступку, (“Службени гласник СРС”, бр. 25/82 и 48/88 и “Службени гласник Републике Србије”, бр. 46/95...106/15). Трошкове другостепеног поступка опредељено су тражили.

Испитујући правилност првостепених решења у побијаном делу у смислу одредбе члана 386 у вези са чланом 402 Закона о парничном поступку и члана 30 став 2 Закона о ванпарничном поступку, Апелациони суд је оценио да жалбе предлагача нису основане.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности у смислу одредбе члана 386 став 3 у вези са чланом 402 истог закона, а изрека првостепених решења у побијаном делу је јасна и у образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, тако да се она неосновано побијају, како из садржине жалби произлази и указивањем на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању и стању у списима, предлагачи су поднели посебне предлоге ради утврђивања чињеница о статусу новорођеног мушког детета дана ...1981. године у ГАК “Народни фронт” и ради накнаде нематеријалне штете због повреде права на породични живот у износу од по 10.000,00 евра у динарском противвредности, па су решењем Вишег суда у Београду Р5 46/20 од 15.9.2021. године спојене ванпарнице истог суда Р5 46/20 и Р5 314/20 ради једновременог суђења. Према кривичној пријави поднетој Првом основном јавном тужилаштву дана 1.10.2019. године, предлагач АА поднела је пријаву против НН лица, држављанина Републике Србије, НН одговорних лица здравствене установе ГАК “Народни фронт” у Београду и одговорног лица Матичне службе Савски венац због основане сумње да су извршили кривично дело трговине људима из члана 388 став 7 КЗ РС. Према изводу из матичне књиге рођених за матично подручје Савски венац под текућим бројем ... за 1981. годину, извршен је упис чињенице рођења мушког детета, рођеног дана ...1981. године, у 22.00 часа од оца ББ и мајке АА, са забелешком да је дете мртворођено. Према допису ЈКП “Погребне услуге” од 26.6.2020. године предлагач АА обрађала се ЈКП “Погребне услуге” са захтевом да ли су сахранили дете рођено дана ...1981. године у ГАК “Народни фронт” од мајке АА рођене ... Према дописима ГАК “Народни фронт” од 26.6.2020. године и од 19.8.2020. године, предлагач АА обрађала се захтевом за добијање медицинске документације, а наведена здравствена установа не поседује

медицинску документацију за предлагача, док се историја болести након 10 година чувања у архиви те установе, излучују Архиву Града Београда након чега су се уништавале, а према допису исте здравствене установе од 23.9.2020. године та установа не поседује протокол обдукције и порођајни протокол. Према допису Градске управе града Београда - Секретаријата за управу број XI-03-318/20 од 3.9.2020. године, исти поседују пријаву мртворођеног детета мушког пола без имена, рођеног дана ...1981. године од оца ББ и мајке АА, рођене ..., извод из матичне књиге рођених за матично подручје Савски венац текући број ... за 1981. годину и потврду о смрти не поседују с обзиром да је дете мртво рођено, а та чињеница је уписана у матичну књигу рођених. Према пријави о случају рођења детета од оца ББ и мајке АА, утврђено је да је под редним бројем ... уписана чињеница рођења мушког детета, мртворођеног дана ...1981. године, у 22.00 часова, без јединственог матичног броја грађана, а пријава је поднета дана 18.12.1981. године, заведена под бројем ... Према протоколу обдукције од ...1981. године са бројем историје ..., није унет број обдукције протокола обдукције сачињене дана ...1981. године за мушко новорођенче АА преминуло дана ...1981. године са клиничком дијагнозом "Anencephalus. Hydramnion" и да је потписана од стране ... Према порођајном протоколу за предлагача АА, под редним бројем ... са бројем историје ... порођај је започет дана ...1981. године, у 13.00 часова и истог дана у 22.00 часова родила је мушко дете, мртворођено као недоношче. Према извештају Дирекције полиције - Управе криминалистичке полиције - Службе за сузбијање криминала од 12.10.2020. године, није вршена провера нити су надлежна јавна тужилаштва у тој установи ставила захтев за прикупљање потребних обавештења. Према допису Градског центра за социјални рад у Београду број 710-34 од 20.5.2021. године Министарство за бригу о породици и демографији води јединствен лични регистар усвојења. Према допису ЈКП "Погребне услуге" од 19.2.2021. године број 1824-2021 ЈКП "Погребне услуге" нема података да је дете под презименом ... сахрањено на гробљима којима то предузеће управља, те да се претрага података вршила по девет критеријумима. Према допису ГАК "Народни фронт" број 03038-2021-8715 од 28.5.2021. године, порођају предлагача АА присуствује професор др ... преминуо годину дана пре, а др ... долазио је по позиву као консултант - лекар патолог који је и потписао протокол обдукције од ...1981. године за новорођенче предлагача, а запослени у ЈКП "Погребне услуге" преузели су тело новорођенчета и та установа нема сазнања ко је потписао пријаву рођења, упућену Матичној служби Општине Савски венац. Према допису Министарства за бригу о породици и демографију број 560-02-00489/21-01 од 15.6.2021. године, то министарство не поседује податке о усвојењу, јер се јединствени лични регистар усвојења у Републици Србији почео водити 2006. године, а према допису Градског центра за социјални рад у Београду број 710-58 од 30.7.2021. године у периоду од ...1981. до 31.12.1981. године, није било усвојења деце мушког пола. Према допису ЈКП "Погребне услуге" број 9804-2021 од 4.8.2021. године, нема података да је под презименом ... сахрањено на гробљима којима исто управља, те да се регистар сахрањених трајно чува од 1986. године, а по Правилнику о управљању медицинским отпадом мртворођена деца сматрају патоанатомским отпадом чије се преузимање и сахрањивање, у парцели са посебном наменом, обавља по захтеву здравствене установе, а чија евиденција је постоји тек од јула 2008. године, те да је претрага података вршена по девет критеријума. Према протоколу за сву децу рођену у ГАК "Народни фронт" дана ...1981. године и дана ...1981. године у истима се не налази име и презиме предлагача. Према допису Градског центра за социјални раду Београду број 710-11 од 25.2.2022. године, нема података да се породилиште ГАК "Народни

фронт” обраћало неком од 17 општинских одељења Градског центра за социјални рад у Београду поводом случаја остављене бебе у породилишту које је рођено у ... и ... 1981. године и да поједина одељења због протекла времена нису могла да провере такве податке. Према допису Центра за заштиту одојчади, деце и омладине, Звечанска број 697/3 од 22.3.2022. године, Центар није збринуо дете рођено дана ...1981. године у Београду, од мајке АА, рођене ... Према допису Центра за заштиту одојчади, деце и омладине Звечанска, број 5058/1 од 25.11.2022. године, није могуће обавити претрагу података на основу тога да је од стране ГАК “Народни фронт” или било ког центра за социјални рад предато дете ради збрињавања рођено у ГАК “Народни фронт” у периоду од1981. до 20.12.1981. године. Према допису Одељења за лична стање грађана, вођење матичних књига и изборна права Савски венац број XI-01-031-453/2021 од 16.12.2021. године и дописа број XI-03-031-311/2021 од 31.8.2021. године, у Регистар матичних књига рођених не уписују се деца по датуму рођења, већ по датуму пријаве рођења, а законски рок је 30 дана и око 80% се уписује у том року, али има и накнадних уписа деце по основу решења и то пар месеци или година након рођења, због чега није могуће доћи до извода са пријавом рођења за свако дете рођено дана ...1981. године и ...1981. године, без додатних података и прегледавањем књига.

Према исказу предлагача саслушаних у својству странака предлагач АА водила је уредну трудноћу, породила се у осмом месецу трудноће природним путем уз помоћ индукције и бабица је на порођају рекла да је њено дете мртво рођено, а тело новорођеног детета никада није показано предлагачима и исти не знају шта се десило са посмртним остацима детета. Предлагач АА породила се дана ...1981. године у 22.00 часова у ГАК “Народни фронт” и родила мушко дете, а у матичну књигу рођених извршен је упис чињенице рођења мушког детета без имена и презимена, без ЈМБГ од оца ББ и мајке АА рођене ... (предлагач), док је у рубрици “накнади уписи и забележбе” констатовано да је дете рођено мртво и да исто није уписано у матичну књигу умрлих.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да не постоје докази под претпоставком да је дете заиста преминуло, где и када је тело сахрањено, да не постоје подаци о предаји посмртних остатака детета надлежној капели ЈКП “Погребне услуге”, те да у регистру сахрањених за 1981. годину нема података о сахрањивању или кремирању наводно преминулог детета предлагача које одговара наведеном датуму рођења, а под презименом... и..., те како не постоје докази да је дете предлагача заиста преминуло, тело детета никада није показано родитељима и болница није предала посмртне остатке новорођенчета предлагача, а не постоје докази где и када је дете сахрањено односно о предаји посмртних остатака детета надлежној капели и нема података о сахрањивању, те се не могу утврдити одлучујуће чињенице које објашњавају шта се са дететом предлагача заиста догодило а за шта је првенствено одговорна ГАК “Народни фронт” у Београду, па је применом члана 23 став 3 Закона о утврђењу чињеница о статусу новорођене деце за коју се сумња да су нестала из породилишта у Републици Србији (“Службени гласник РС”, бр. 18/20) утврдио да се у конкретном случају не могу утврдити чињенице које објашњавају шта се са несталим новорођеним дететом, мушког пола, предлагача догодило.

Одлучујући о праву предлагача на правичну новчану накнаду нематеријалне штете због повреде права на породични живот, првостепени суд је у складу са одредбом члана 24 Закона о утврђивању чињеница о статусу новорођене деце за коју се сумња да

су нестала из породицишта у Републици Србији оценио да обострано уживање родитеља и детета у заједничком животу представља основни елемент породичног живота у смислу одредбе члана 8 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, ратификоване од стране надлежних органа Србије и Црне Горе дана 26.12.2003. године, која је постала саставни део домаћег законодавства, којом се гарантује право на поштовање приватног и породичног живота и чији је циљ да се појединци заштите од произвољног мешања јавних власти, као и да је право на поштовање приватног и породичног живота загарантовано појединцу на исти начин и одредбом члана 24 Повеље о људским и мањинским правима и грађанским слободама донетом дана 28.2.2003. године. Оценио је да предлагачи захтевају накнаду нематеријалне штете за душевне болове које трпе због неизвесности и недостатака писаних доказа да је њихово дете заиста преминуло, која ситуација је последица незаконитог и неправилног рада државних органа, односно установа у вези са обавезом уредног вођења медицинске документације, односно матичне евиденције за рођена и умрла лица, а нема доказа о томе под претпоставком да је дете заиста мртво рођено, где и када је тело сахрањено, те предлагачима – родитељима није омогућено да виде тело свог детета нити су добили било какво обавештење о месту где је њихово дете сахрањено нити пак званично обавештење уз евентуалну сагласност за сахрањивање детета, а да се из изведених доказа закључује да болница није тражила од предлагача да се сами побрину за сахрану, нити су знали где се налази гроб њиховог детета с обзиром на то да им је речено да ће тело детета бити остављено на даљу едукацију студентима, па је закључио да је дошло до повреде права предлагача на породични живот и да имају право на накнаду нематеријалне штете.

Висину правичне новчане накнаде нематеријалне штете првостепени суд је одредио у складу са одредбом члана 25 Закона о утврђивању чињеница о статусу новорођене деце за коју се сумња да су нестали из породицишта у Републици Србији као и чињеницу да предлагачи – родитељи од рођења детета (1981. година) и даље трпе душевне болове због губитка детета, неизвесности и недостатка писаних доказа да је њихово дете заиста преминуло, с обзиром на то да им тело детета након смрти није показано нити им је предато, како би могли да исто сахране, тако да су предлагачи остали ускраћени у праву да као родитељи сазнају коначну истину о судбини свог детета, због чега су изложени непрекидној патњи, што је предлагачима трајно нарушило лични и породични живот, па је утврдио да предлагачима припада правична новчана накнада у износу од по 10.000,00 евра у динарској противвредности по званичном средњем курсу НБС на дан доношења решења, односно у укупном износу од 20.000,00 евра на основу члана 25 став 2 Закона о утврђивању чињеница о статусу новорођене деце за коју се сумња да су нестала из породицишта у Републици Србији, као и да иста предлагачима евентуално може пружити задовољење потреба које се не би могле подмирити у одређеној мери и олакшати живот и ублажити бол који и даље трпе. Душевни болови због повреде права на породични живот представљају јединству штету која обухвата све штетне последице везане за личност предлагача – оштећених проистекле из неправилног рада државног органа. Висину накнаде нематеријалне штете првостепени суд је одмерио узевши у обзир све објективне и субјективне околности везане за настале душевне болове изазване повредом права на породични живот, а приликом одмеравања висине накнаде, првостепени суд је пошао од циља коме служи накнада, као облик отклањања штетних последица којим се предлагачима омогућава задовољење да би се успоставила психичка и емотивна равнотежа која је

постојала у мери у којој је то могуће.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђеног чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу разлоге које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку у вези са чланом 30 став 2 Закона о ванпарничном поступку на исте упућује.

Неосновани су жалбени наводи о непотпуно утврђеном чињеничном стању, указивањем да првостепени суд није извео све предложене доказе од стране предлагача нити по службеној дужности у складу са чланом 8 Закона о утврђивању чињеница о статусу новорођене деце за коју се сумња да су нестала из породицишта у Републици Србији, пошто су предлагачи у поднеску од 27.4.2021. године, навели да су имали телефонски позив непознате особе мушког пола која их је убеђивала да одустану од предлога да ће суд донети одлуку да плате високе трошкове поступка и да су предложили да суд прибави доказе које лице је имало сазнање да су предлагачи покренули поступак и о њиховим личним подацима, а да су у поднесцима од 1.8.2022. године и 23.1.2023. године, изнели доказне предлоге које суд није прихватио.

Одредбом члана 8 Закона о утврђивању чињеница о статусу новорођене деце за које се сумња да су нестала из породицишта у Републици Србији (“Службени гласник РС”, бр. 18/20), прописано је да је суд дужан да утврђује чињенице које нису изнете у поступку и да одреди извођење доказа који нису предложени (став 1), а може да захтева писмене доказе и податке од државних и других органа, физичких и правних лица који су дужни да их проследе суду у року од 30 дана од дана пријема захтева суда.

Цитирана законска одредба (истражног начело) овлашћује суд да доказе и податке битне за одлуку о статусу новорођене деце затражи, између осталог и од државних органа. Истражно начело као доминантно и за суд обавезно у овом поступку, односи се само на прикупљање доказне грађе. Изван наведеног, суд није овлашћен да својом одлуком налаже извођење тачно одређене истражне радње, јер то наведеним законом није дато суду у надлежност,

Према утврђеном чињеничном стању и стању у списима, првостепени суд је извео све предложене доказе и у складу са истражним начелом све доказе потребне ради утврђивања чињеница о статусу новорођеног детета предлагача за које се сумња да је нестало из породицишта у Републици Србији. Осим тога, пуномоћник предлагача је након извршеног увида у списе предмета, поднеском од 8.2.2023. године, предложио да суд закључи главну расправу, пошто нема нових предлога за извођење доказа.

Жалбом предлагача неосновано се оспорава допунско решење о трошковима поступка указивањем на погрешну примену материјалног права – Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, тврдњом да се у конкретном случају ради о непроцењивом предмету те да је код одмеравања трошкова требало применити Тарифни број 23 и 24 Адвокатске тарифе.

У конкретном случају предлагачи су, између осталих, кумулативно поставили и новчани захтев за накнаду нематеријалне штете због повреде права на породични

живот у износу од по 10.000,00 евра у динарској противвредности, који је првостепени суд у целости усвојио.

Одредбом члана 28 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ако је за утврђивање стварне надлежности, права на изјављивње ревизије и у другим случајевима прописаним у овом закону меродавна вредност предмета спора, као вредност предмета спора узима се само вредност главног захтева.

Уколико се тужбени захтев односи на новчано потраживање за одређивање вредности предмета спора меродавна је вредност новчаног износа који се потражује, а не она вредност коју је тужилац означио у тужби, што проистиче из одредбе члана 28 и 33 став 2 Закона о парничном поступку.

Када је тужбу поднело више лица који су обични супарничари, сваки супарничар у парници је самостална странка у складу са одредбом члана 209 Закона о парничном поступку у вези са чланом 30 став 2 Закона о ванпарничном поступку, због чега се вредност предмета спора не утврђује сабирањем новчаних износа који потражује сваки супарничар, већ је вредност спора једнака висини највишег захтева.

На основу наведеног, меродавна вредност предмета спора за одлуку о трошковима је 10.000,00 евра у динарској противвредности, па је правилно првостепени суд висину трошкова обрачунао према новчаној вредности предмета спора, јер се супротно наводима жалбе ради о процењивом предмету.

Како се ни осталим жалбеним наводима не доводи у сумњу законитост и правилност првостепених решења у побијаном делу, то је на основу одредбе члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку у вези са чланом 30 став 2 Закона о ванпарничном поступку одлучено каоу првом ставу изреке овог решења.

Како предлагачи нису успели у жалбеном поступку то су сходно члану 165 став 1 у вези са чланом 153 Закона о парничном поступку и у вези са чланом 30 став 2 Закона о ванпарничном поступку, као неосновани одбијени њихови захтеви за накнаду трошкова другостепеног поступка, одлуком садржаном у другом ставу изреке.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић